

Перелік використаних джерел

1. Абрамова В. М., Свобода Є. Ю. Помилки в судово-експертній діяльності: сутність, умови виникнення та види. Криміналістика и судебная экспертиза: міжвід. наук.-метод. зб. КНДІСЕ МЮ України. К., 2014. Вып. 59. С. 72-78.
2. Бергер В. Е., Рыбалко Я. В. Образцы экспертных заключений. Баллистика. Київ, 1988.
3. Сегай М.Я. Судебная экспертиза материальных следов-отображений (проблемы методологии) / М.Я. Сегай, В.К. Стринжа. Київ: Ін Юре, 1997. 174 с

Богдан Ярославович МАКСИМЧУК,

курсант III курсу факультету

стратегічних розслідувань

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Доцент кафедри кримінального процесу ФПФОДР

к.ю.н., доцент

Олена Анатоліївна СОЛДАТЕНКО

СУЧАСНИЙ СТАН КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ТА ПРАКТИЧНОГО ПОРЯДКУ ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ ТРУПА ТА ЙОГО ЧАСТИН

Процес пред'явлення для впізнання являється загальновідомим засобом збирання криміналістичної інформації у практиці розкриття кримінальних правопорушень. Дана проблематика досліджувалася і досліджується багатьма вітчизняними вченими – криміналістами, серед яких можна виділити: Н.Г. Бритвіча, М.О. Головецького, Г.О. Зоріну, В.Ю. Шепітька та багато інших, що в зайвий раз доводить надзвичайну актуальність процесу пред'явлення для впізнання.

Взагалі, пред'явлення для впізнання є слідчою (розшуковою) дією, яка полягає у пред'явленні особи, речей, предметів, трупа з метою їх ототожнення або встановлення групової належності з раніше встановленими об'єктами та фактами. Але хотілося б виокремити саме пред'явлення для впізнання трупа та його частин, адже даний інститут є досить сталим і потребує певних практичних та наукових уточнень.

Пред'явлення трупа до впізнання здійснюється відповідно до ст.230 Кримінального процесуального кодексу (далі по тексту КПК України). В даній нормі зазначено, що процес пред'явлення трупа до впізнання здійснюється відповідно до вимог ч.1 та ч.8 ст. 228 КПК України.

Важливим аспектом є те, що варто відрізнити пред'явлення трупа для впізнання відповідно до статті 230 КПК України, від упізнання трупа поза визначеними процесуальними нормами [1].

У першому випадку головною ознакою є те, що перед процесом пред'явлення трупа до впізнання слідчим проводиться допит близьких або родичів, де необхідно в'яснити: прізвище, ім'я, по батькові; вік, фах; зовнішні прикмети та коли особу бачили востаннє; як вона була одягнена та які речі мала при собі; інші особливі риси зовнішності, які можуть конкретизувати особу.

Відповідно, у другому випадку все проводиться інакше. Є випадки коли особа не встановлена і є відсутніми особи, які можуть її упізнати. В такому випадку, можливість упізнання надається широкому колу осіб, наприклад, мешканцям будинку біля якого було знайдено труп. Таке впізнання являє собою оперативно-розшуковий захід і проводиться в поза процесуальному порядку [2, с.311].

Через те, що у чинному кримінальному процесуальному кодексі не закріплені етапи проведення трупа та його частин до впізнання, ми вирішили проаналізувати даний процес.

Варто відзначити, що перед пред'явленням для впізнання передує «туалет трупа». Ця дія полягає у приведенні трупа до прижиттєвого вигляду. В такому випадку з трупа змивається кров, бруд, зашиваються можливі порізи на обличчі та оброблюються пудрою, зачіску приводять у звичайний вигляд. Також при значних пошкодженнях обличчя, може проводитися його реставрація. Всі ці дії здійснює судово-медичний експерт або інший медичний працівник.

Варто відзначити думку В.Ю. Шепітько, який наголошує на тому, що впізнання трупа повинно проводитися в тому самому одязі, в якому його було знайдено [3, с.198]. Ми вважаємо, що труп та його частини потрібно пред'являти окремо від одягу, хоча таке поєднання стимулює пам'ять, але можуть укритися певні анатомічні ознаки, тобто, шрами, родимки та ін..

На нашу думку, пред'являти труп для впізнання слід в роздягненому вигляді, але прикритому тканиною, задля того, щоб не порушувати етичні норми. Бувають випадки, коли особи можуть впізнати труп за прикметами, які знаходяться на животі або сідницях, в такому разі труп можна оголити. Також можлива зміна положення трупа. Важливим фактом є те, що труп та його частини повинні пред'являтися для впізнання лише за участю судово-медичного експерта і за присутності двох понятих.

У разі, якщо особа заявила, що впізнала загиблого за наявними ознаками, то слідчий перевіряє обґрунтованість впізнання і впевнюється в наявності названих ознак. На практиці частими є випадки, коли особа надає фотознімки загиблого за його життя, в такому разі вони додаються до матеріалів кримінального провадження [4, с.96].

Якщо труп не було впізнано, його повинні сфотографувати за правилами сигналітичної зйомки та дактилоскопувати. Також доцільним буде взяти зразки крові, волосся, а при необхідності виготовити посмертну маску.

Отже, з всього вищесказаного, можна підвести підсумок, що сучасний стан пред'явлення трупа та його частин до впізнання врегульовано на законодавчому рівні статтею 230 КПК України і становить собою невід'ємний та важливий криміналістичний інститут, який полягає в швидкому та оптимальному розслідуванні кримінальних правопорушень при вбивствах та нещасних випадках.

Перелік використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України: кодекс від 13.04.2012, редакція від 17.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n1089> (дата звернення: 21.03.2021р.)
2. Кримінальний процес: підруч., Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін.; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків. : Право, 2016. 824 с.
3. Шепитько В.Ю. Теория криминалистической тактики: Монография. -Харьков: "Триф", 2002. -349 с
4. Криміналістика : підручник за заг. ред. В. В. Пясковського. 2ге вид., перероб. і допов. Київ : Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.